

Suuntana kansainväliset tutkijain kontaktit

Kirjastotieteen ja informatiikan yhdistys hyväksyi 10.12.1983 pitämässään syyskokouksessa toimintasuunnitelman vuodelle 1984. Siihen on kirjattu suunnitelma liittyä IFLAn jäseneksi ja ilmoittautua sen Kirjastoteorian ja tutkimuksen sektioon.

Kirjastoteorian ja tutkimuksen sektio perustettiin v. 1971 professori O. Tšubarjanin aloitteesta. Tarkoituksena näyttää olleen tuoda tuolloin erityisesti sosialistisissa maissa virinnyt kirjastoalaa koskeva vilkas tieteellinen keskustelu hedelmöittämään myös IFLAn toimintaa. Nähdäkseni sektorin nimi kuvastaa hyvin lähtökohtaa marxilaisen tutkimustradition piiristä.

Professori Tšubarjanin kuoltua v. 1972 sektio ei pysynyt aloitteentekijäin hallussa, vaan johto siirtyi vertailevan kirjastotieteen asiaa ajavien käsiin. On muistettava, että läntisessä maailmassa tämä tutkimusalue oli tuohon aikaan kovasti muodissa ja pinnalla, osin Unescon NATIS-ohjelman ansiosta. Sen rahoittamana syntyivät kirjastolainsäädäntöä sekä kansallisten kirjasto- ja informaatiopalvelujärjestelmien suunnitteluun vaikuttavia yhteiskunnallisia tekijöitä koskevat tutkimukset, joissa kummassakin käytettiin vertailevaa metodologiaa. Muusta rahoituslähteestä oli saatu varoja myös laajaan miljoonakaupunkien kirjastojärjestelmiä koskevaan vertailevaan tutkimukseen. Virtaus oli vahva ja se heijastui Suomeenkin asti mm. siten, että kaikki mainitut tutkimukset olivat tenttikirjoja Tampereen yliopistossa 1970-luvulla.

1970-luvun lopulla Kirjastoteorian ja tut-

kimuksen sektorin johtoon tuli kirjastotutkimuksen pragmaatikkoja. Jos edeltäjät olivat uskoneet sektorin pysyvän komitean jäsenten voivan itsekin saada aikaan vertailevaa tutkimusta, uudella johtoryhmällä ei ollut illuusiona. Se alkoi ajaa käytännöllisiä asioita kuten Unescon ISORID-projektin henkiin herättämistä IFLAn kautta koottavan yhteysverkon avulla ja aloittamalla kehityksmaalle tarkoitettujen seminaarien suunnittelun. Seminaarien nimeksi tuli *Education for Research — Research for Education*. Tämähän on järkevää ja kaikin puolin kannatettavaa toimintaa, mutta sitten ryhmä rupesi niin käytännölliseksi, että alkoi rakentaa sektiolle atk-projektia, jonka aineistoksi tuli kaikkien maiden kirjastoseuroja koskevat tiedot. Tehokkuutta kuvaa se, että johtoryhmä onnistui saamaan tarvittavat rahat kokoon ja aloitti työn. Aika vain on mennyt hankkeen ohi, sillä IFLA perusti Münchenin kokouksessaan v. 1983 kirjastoseurojen asioita käsittelevän sektorin, jolla toivottavasti on tiedostosta hyötyä.

Ei ole mikään ihme, että Kirjastoteorian ja tutkimuksen sektorin pysyvän komitean jäsenet olivat valmiit palatsivallankumoukseen Leipzigin kokouksessa v. 1981. Syitä lienee ollut muitakin, mutta tiedostopuuha turhautti näkyvimmin. Minulla taitaa olla hyvin omintuinen huumorintaju, koska minua yhä huvittaa omasta tietämättömyydestä johtunut joutumiseni sektorin puheenjohtajaksi Leipzigin. Kenties huvittavinta on se, että pragmaattikoveljet pelasivat minut vastustajiaan vas-

taan arvaamatta pelanneensa kapinallisten pussiin.

Leipzigin kokouksen jälkeen sektio on voinut hitaan kiiruhtamisen tien. Sen pysyvä komitea on käynyt perusteellista keskustelua sektion tehtävästä — siitä mitä sen pitäisi olla ja siitä mikä on resurssit huomioon ottaen mahdollista — unohtamatta myöskään pohtia nimeensä implisiittisesti sisältyvää ohjelmallisuutta. Käydyn keskustelun tuloksena pysyvä komitea päätti Münchenin kokouksessa sektion toiminta-ajatuksista, joksi muotoutui kaksi tehtävää,

- edistää kirjastotiedettä ja informatiikkaa tieteenä (*discipline*)
- edistää alan tutkimusta ja sen tulosten julkistamista.

Keskikipitkässä toimintasuunnitelmassaan sektio pyrkii yhdessä siihen kuuluvan kirjastohistorian pyöreän pöydän ryhmän kanssa sekä virittämään että koordinoimaan IFLAn piirissä tehtävää tutkimusta. Tähän pyritään järjestämällä kansainvälisiä tutkimusseminaareja, käynnistämällä yhteishankkeita IFLAn muiden sektioiden kanssa, muodostamalla *ad hoc* työryhmiä käsittelemään erityiskysymyksiä ja edistämällä näistä hankkeista syntyvien tutkimusraporttien julkaisemista. Vaikeutena ovat rahoitusjärjestelyt.

Päätavoitteita ovat:

1. Kirjastotieteen ja informatiikan tutkijoiden välisen kommunikaation ja yhteistoininnan sekä tutkijoiden ja ammatinharjoittajien välisten yhteyksien parantaminen;

2. Alan terminologian vakiinnuttamiseen tähtäävät toimenpiteet;
3. Käynnissä olevan tutkimuksen kansainvälisen rekisteröinnin sekä tutkimustulosten julkaisemisen ja levittämisen edistäminen.

Sektio on myös valmis osallistumaan IFLAn ydinohjelmiin (UBC, UAP) liittyvän tutkimuksen suunnitteluun tutkimusmetodisen keskustelun avulla sekä avaamalla keskustelua ja yhteistoimintaa myös muiden tutkittavista kysymyksistä kiinnostuneiden tieteellisten ryhmien kanssa.

Vaikka tehtävät ja tavoitteet ovat vasta kiteytyneet päätösasiakirjoiksi eikä toimintaa ole vielä ehditty suunnata niiden mukaan, uskoisin Kirjastotieteen ja informatiikan yhdistyksen hallituksen valinnee hyvän sektion liittyessään IFLAan. Yhdistyksen säännöissään määrittelemä toimiala vastaa varsin tarkoin Kirjastoteorian ja tutkimuksen sektion uudestaan täsmennettyä tehtäväkenttää. Sektion päätavoitteista kaksi ensimmäistä ovat myös yhdistyksessä olleet paljon esillä. Ettei vain olisi käynyt niin, että yhdistys on jo ennen liittymistään vaikuttanut sektion tehtävänasetteluun ja tavoitteiden muotoiluun!

Lopuksi on paikallaan tuoda esiin se seikka, että olen IFLAn Kirjastoteorian ja tutkimuksen sektion jäsen Suomen Tieteellisen Kirjastoseuran edustajana. Tästä luottamuksesta kiitän tässä ja nyt: Laadinhan pääkirjoitusta toisen yhdistyksen äänenkannattajaan!

Tampereella 11. 12. 1983

Marjatta Okko